

Cours de tibétain - Sangtcheu Meunlam - leçon 13

Le 13 mars 2025

1. Traduction et analyse

Strophe 14

ཕྱོགས་བཅུ་ག་ལའི་ཞིང་རྣམས་ཇི་སྟེང་བ། །
དེ་དག་རྒྱ་ཚེར་ཡོངས་སུ་དག་པར་གྱུར། །
བྱང་ཚུབ་ཤིང་དབང་བྱུང་གཤེགས་རྒྱལ་བ་དང་། །
སངས་རྒྱས་སྲས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་ཤོག། [14]

Puissent tous les champs de bouddha, aussi nombreux soient-ils dans les dix directions,
Être entièrement et complètement purifiés.
Puissent-ils être emplis des Victorieux qui se sont rendus au pied de l'arbre de l'Éveil,
Et de leurs fils, les bodhisattvas. [14]

[ཕྱོགས་བཅུ་ག་+ལ+འི་+ཞིང་རྣམས་] [ཇི་སྟེང་བ།] ། [དེ་དག་] [རྒྱ་ཚེར་] [ཡོངས་+སུ་+] [དག་
པར་+གྱུར།] ། [བྱང་ཚུབ་ཤིང་དབང་བྱུང་གཤེགས་] [རྒྱལ་བ་དང་།] ། [སངས་རྒྱས་སྲས་+ཀྱིས་+]
[རབ་+ཏུ་] [གང་བར་+ཤོག།] །

2. Traduction littérale et analyse grammaticale

Premier vers : ཕྱོགས་བརྒྱ་ག་ལའི་ཞིང་རྣམས་ཇི་སྟེན་པ།

ཕྱོགས་བརྒྱ་ : les dix directions

- ཕྱོགས་ : direction
- བརྒྱ་ : dix (adjectif numéral)

ག་ལའི་ : où que ce soit, partout (locution adverbiale)

- ག་ལ་ : où, n'importe où
- འི་ : particule génitive qui relie cette locution au mot suivant

ཞིང་ : champ, royaume, domaine (substantif)

རྣམས་ : particule de pluriel

ཇི་སྟེན་པ་ : aussi nombreux que, autant que (adjectif)

- ཇི་ : combien, comment (particule interrogative)
- སྟེན་པ་ : nombreux, quantité

→ Traduction littérale : "Les royaumes/domaines, aussi nombreux qu'ils soient, dans les dix directions, partout où ils se trouvent"

Deuxième vers : དེ་དག་རྒྱ་ཆེར་ཡོངས་སུ་དག་པར་གྱུར།

དེ་དག་ : ces, ceux-là (démonstratif pluriel)

- དེ་ : ce, cela
- དག་ : particule de pluriel

རྒྱ་ཆེར་ : vaste, largement (adverbe)

- རྒྱ་ཆེ་ : vaste, large
- ར་ : particule oblique (forme adverbiale)

ཡོངས་སུ་ : complètement, entièrement (adverbe)

- ཡོངས་ : tout, entier
- སུ་ : particule oblique

དག་པར་ : pur, purifié (adjectif avec particule)

- དག་པ་ : pur, purifié
- ར་ : particule oblique (forme adverbiale)

གྱུར་ : devenir (verbe au passé)

→ Traduction littérale : "Que ceux-là deviennent "vastement" et complètement purifiés"

Troisième vers : བྱང་ཆུབ་ཤིང་དབང་བྱུང་གཤེགས་རྒྱལ་བ་དང་།

བྱང་ཆུབ་ : éveil, illumination (substantif)

ཤིང་དབང་ : l'arbre puissant, l'arbre maître (métaphore pour l'arbre de la bodhi)

- ཤིང་ : arbre

- དབང་ : pouvoir, maître

དུང་ : devant, en présence de (substantif)

གཤེགས་ : aller, se rendre (verbe honorifique)

རྒྱལ་པོ་ : le victorieux, le conquérant (épithète des bouddhas)

- རྒྱལ་ : victoire, conquérir
- པོ་ : particule nominalisante

དང་ : et, avec (conjonction)

→ Traduction littérale : "Les victorieux (les bouddhas) qui sont allés auprès du puissant arbre de l'éveil et..."

Quatrième vers : མངས་རྒྱས་སྲས་ཀྱིས་རབ་དུ་གང་བར་ཤོག །

མངས་རྒྱས་ : bouddha, éveillé (substantif)

- མངས་ : purifié, éliminé
- རྒྱས་ : développé, épanoui

སྲས་ : fils, enfant (noble) (substantif) - désigne les bodhisattvas

ཀྱིས་ : particule instrumentale (par, au moyen de)

རབ་དུ་ : extrêmement, complètement (adverbe)

- རབ་ : excellent, suprême
- དུ་ : particule oblique (forme adverbiale)

གང་བར་ : être rempli, être plein (verbe nominalisé)

- གང་ : remplir
- བར་ : particule nominalisante avec terminaison

ཤོག་ : puisse, que (particule optative exprimant un souhait)

→ Traduction littérale : "Puissent-ils être complètement remplis par les fils des bouddhas (les bodhisattvas)"

Traduction littérale

Tous les royaumes, aussi nombreux qu'ils soient, dans les dix directions, partout où ils se trouvent,

Que ceux-ci deviennent "vastement" et complètement purifiés.

Puissent-ils être complètement remplis par les victorieux (bouddhas) qui sont allés auprès du puissant arbre de l'éveil

Et par les fils des bouddhas (les bodhisattvas).

3. Vocabulaire

ཕྱོགས་	direction
བཅུ་	dix
ག་ལའི་	où que ce soit, partout
ཞིང་	champ, royaume, domaine
ཅམས་	particule de pluriel
དི་སྟེད་པ་	aussi nombreux que, autant que
དེ་དག་	ceux-là, ces
ཟུ་ཆེར་	vastement, largement
ཡོངས་སུ་	complètement, entièrement
དག་པར་	pur, purifié
ཟུར་	devenir (forme passée)
བྱང་ཆུབ་	éveil, illumination
ཤིང་	arbre
དབང་	pouvoir, maître
བྱུང་	présence, devant
གཤེགས་	aller, se rendre (honorifique)
ཟུལ་བ་	victorieux, conquérant, buddha
དང་	et, avec
སངས་རྒྱལ་	bouddha
སྲས་	fils, enfant (noble)

ཀྱིས་	particule instrumentale
རབ་ཏུ་	extrêmement, complètement
གང་བར་	remplir, être plein
ཤོག་	puisse, que (particule optative)

4. Commentaire

Par Trakpa Gyaltzen¹, suite.

II. Le thème de la partie principale, [où l'aspiration est] vertueuse au milieu

B. La section principale, l'explication détaillée des sections de la prière d'aspiration

B. La section principale, l'explication détaillée des sections de la prière d'aspiration

1. La partie principale

i. La partie principale. a. L'aspiration par une intention pure (et 15 autres points).

a. L'aspiration par une intention pure བསམ་དག་བྱང་སེམས་མི་བརྗེད་དང་།

(3) Purifier les royaumes des bouddhas

གསུམ་པ་ནི།

ཕྱོགས་བརྒྱ་ག་ལའི་ཞིང་རྣམས་རི་སྟེང་བ། །དེ་དག་རྒྱ་ཆེར་ཡོངས་སུ་དག་པར་གྱུར། །
བྱང་ཆུབ་ཤིང་དབང་བྱང་གཤེགས་རྒྱལ་བ་དང་། །སངས་རྒྱས་སྲས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་ཤོག །

Puissent les royaumes des dix directions, aussi nombreux soient-ils,
Être complètement purs et vastes ;
Puissent-ils être remplis de bouddhas et de bodhisattvas
Qui sont allés s'asseoir devant le puissant arbre de la bodhi. [14]

དེའང་། ཕྱོགས་བརྒྱ་ག་ལ་བར་མ་དག་པའི་ཞིང་རྣམས་རི་སྟེང་བ་ལ་ལྷུས་ཡོངས་སྟོན་སོགས་བཏང་བས་
དེ་དག་མ་ལྷུས་པ་བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་སྟོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ཡོངས་སུ་
དག་པར་གྱུར་ཏེ།

De plus, par le don de mon corps (ལྷུས་), de mes possessions (ཡོངས་སྟོན་) et autres, puissent tous les royaumes impurs (ཞིང་ kṣetra) qui existent dans les dix directions (ཕྱོགས་བརྒྱ་) sans exception devenir complètement purifiés (ཡོངས་སུ་དག་པར་), vastes (རྒྱ་ཆེ་) et libres de tous défauts (སྟོན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་), exactement comme le royaume de Sukhāvātī (བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་).

དེའི་དབྱུས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་པོར་གྱུར་པའི་བྱང་དུ་གཤེགས་ནས་སངས་
རྒྱས་ཟིན་པའི་རྒྱལ་བ་དང་། དེ་དག་གི་འཁོར་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཕྱགས་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ཚོགས་ཀྱིས་བར་མཚམས་མེད་པར་རབ་ཏུ་གང་བར་ཤོག །ཅིག་པ་སྟེ་འདི་ནི་གཙོ་བོར་སྟོན་ལ་གཏོང་བའི་

¹ Drakpa Gyaltzen, élève du Seigneur du Refuge, Jamyang Kyentse Wangpo.

ཚུལ་ལོ། །

Et au centre (དབུས་སུ) de ceux-ci, puissent les Victorieux (རྒྱལ་བ་ jina) qui sont déjà devenus des Bouddhas (སངས་རྒྱལ་ཟེན་པའི་) se rendre (གཤེགས་ནས་) au pied de l'arbre de l'Éveil (བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་ bodhivṛkṣa) qui est le souverain (དབང་པོར་གྱུར་པའི་) de tous les arbres (ཐོན་པ་གསལ་ཅད་ཀྱི་), et puisse leur entourage (འཁོར་དུ་) être complètement rempli (རབ་ཏུ་གང་བར་), sans aucun espace intermédiaire (བར་མཚམས་མེད་པར་), par des assemblées (ཚོགས་ཀྱིས་) de Bodhisattvas (བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ bodhisattva), les fils spirituels (སྲུགས་སྲས་) des Bouddhas (སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་). Ceci est principalement la manière de faire don du réceptacle (སྤོང་ལ་གཏོང་བའི་ཚུལ་).